

СЛУЖБЕН ЛИСТ НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА

1830

sluzbeni vesnik SR
Makedonije91001 Skopje
fan 51

„СЛУЖБЕН ЛИСТ НА СФРЈ“ излегува во издање на српскохрватски односно хрватскосрпски, словенечки, македонски, албански и унгарски јазик. – Отласи според тарифата – Жиро сметка кај Службата на општествено книговодство 60602-663-21943

II

БЕЛГРАД

БРОЈ 27

ГОД. XLV

Цена на овој број е 4.500 динари. – Аконтација на претплатата за 1989 година изнесува 77.500 динари. – Рок за рекламации 15 дена. – Редакција Улица Јована Ристика бр. 1. Пошта. Факс 224. – Телефони: Централна 650-153; Уредништво 651-885; Служба за претплатата 651-732; Телекс 11756

373.

Врз основа на член 285 точка 10 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија и член 137 од Деловникот на Сојузниот собор на Собранието на СФРЈ, Собранието на СФРЈ, на седница на Сојузниот собор од 15 март 1989 година, го донесе следниов

ЗАКЛУЧОК

1. Сојузниот собор на Собранието на СФРЈ ја усвои Оперативната програма на мерки на социјалната политика за планирање на семејството во Социјалистичка Автономна Покраина Косово, што ја подготви Сојузниот комитет за труд, здравство и социјална заштита во соработка со Покраинскиот комитет за здравје и социјална политика на САП Косово, Покраинскиот комитет за труд на САП Косово, Републичкиот комитет за здравје и социјална политика на СР Србија и Републичкиот комитет за труд на СР Србија.

2. Оваа програма ќе се објави во „Службен лист на СФРЈ“.

Собрание на СФРЈ

Бр. 06.2-43/89-069
25 април 1989 година
Белград

Претседател
на Собранието на СФРЈ,
Душан Поповски, с. р.

Претседател
на Сојузниот собор,
Степан Новаковиќ, с. р.

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА

НА МЕРКИ НА СОЦИЈАЛНАТА ПОЛИТИКА ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА СЕМЕЈСТВОТО ВО САП КОСОВО

1. Да се изработат програми и да се организираат семинари за едукација на наставниците за воспитно-образовна работа со децата и младината во врска со прашањата за хуманизацијата на односите меѓу половите, планирањето на семејството и демографскиот развој.

Образложение: Оваа мерка би требало наставниците за предметите со кои се опфатени за хуманизацијата на односите меѓу половите, планирањето на семејството и демографскиот развој да им ги даде неопходните современи знаења и методите за вршење на воспитно-образовната работа.

Носители: Покраинскиот завод за унапредување на воспитувањето и образованието; Покраинскиот СИЗ за образование; општинските органи за образование

Рок: до почетокот на учебната 1989/90 година

2. Да се изработат неопходните материјали – прирачници за работа на наставниците врз развивањето на хумани односи меѓу половите, планирањето на семејството и демографскиот развој.

Образложение: Овие прирачници би требало да овозможат што непосредно и поскоро изведување на наставата за наведените прашања и, до поцелосната разработка на учебници за релевантните предмети, да ги заменат, односно да го пополнат недостигот на тие учебници, со оглед на тоа дека таа материја не ја опфаќа еден наставен предмет.

Носител: Покраинскиот завод за унапредување на воспитувањето и образованието, во соработка со заводите за унапредување на воспитувањето и образованието на републиките и на САП Војводина

Рок: до почетокот на учебната 1989/90 година

3. Со прераспределба на постојниот фонд на часови во наставните планови и програмите за воспитување и образование на децата и младината од секоја возраст да се вклучат содржини за хумани односи меѓу половите, планирањето на семејството и демографскиот развој, првенствено низ потполнувањето на програмите за соодветните предмети.

Образложение: Целта на оваа мерка е поцелосно развивање на свеста на младите за одговорното репродуктивно однесување, а нејзината разработка треба да се заснова врз заедничко програмско јадро на предучилишното воспитување и образование во заедничката општообразовна основа на средното воспитување и образование во СР Србија, како и врз општествено прифатеното определување за мултидисциплинарниот карактер на оваа област со марксистичка, етичка, психолошка, биолошка, здравствена, социолошка, правна и педагошка компонента.

Носители: комитетите за образование, наука и култура на СР Србија, САП Косово и САП Војводина, во соработка со педагошките заводи на СР Србија, САП Косово и САП Војводина за унапредување на воспитувањето и образованието

Рок: до почетокот на учебната 1989/90 година

4. Да се обезбеди доследно спроведување на Законот за основното образование.

Образложение: Тргувајќи од податоците за незадоволителниот опфат и раното напуштање на училиштето од страна на женските деца и младината, посебно во селските подрачја, оваа мерка би требало да даде повеќекратно корисни ефекти во планирањето на семејството, почнувајќи од запирањето на трендот на рано стапување во брак и скратување на периодот на вршење на репродуктивната функција до другите позитивни ефекти што со себе ги носи продолженото образование во однос на односите меѓу половите, улогата на жената во планирањето на семејството, нејзината општа просветеност, еманципацијата и друго.

Носители: Покраинскиот комитет за образование, наука и култура и надлежните општински органи

Рок: трајна задача

5. Да се формираат институции за професионална ориентација и во нивната работа посебно внимание да и се посвети на женската младина и на нејзиното насочување кон производствените и дефицитарните занимања.

Образложение: Со оваа мерка би требало да се придонесе за надминување на традиционалната определеност на женската младина на стеснет избор, предимно за непроизводствени и суфицитарни занимања, што би можело да биде еден од суштествените предуслови за нивно поголемо вработување.

Носители: Покраинскиот комитет за образование, наука и култура, во соработка со СИЗ за образование и со одветните стручни институции

Рок: до крајот на 1989 година

6. Во редовната соработка на воспитно-образовните институции и на родителите (родителски состаноци, денови на отворени врати и сл.), како и во активностата на месните заедници да се вклучат содржини што се однесуваат на хуманизација на односот меѓу половите, планирање на семејството и унапредување на свеста за одговорно родителство.

Образложение: На овој начин би се овозможило усогласување на природот на училиштето и родителите, како комплементарни фактори во воспитувањето и образованието на децата и младината, кон оваа исклучително важна област, како и соодветно ангажирање на месната заедница.

Носители: Воспитно-образовните установи и месните заедници

Рок: трајна задача

7. Во рамките на Покраинскиот завод за здравствена заштита, да се организира служба за работа врз планирањето на семејството.

Образложение: Оваа мерка произлегува од потребата во Покраината, организирано и единствено, да се спроведат доктринарните ставови на единството за планирањето на семејството и за јакнењето на свеста за одговорно родителство на сите нивоа на давање здравствена заштита – од основната до субспецијалистичката. Со оваа работа би се обезбедило стручно-методолошко насочување на службите за здравствена заштита на жените, доенчињата, децата и младината, за здравствено просветување, на патронажните и на други служби, организирање на стручно усовршување на здравствените работници и на соработниците, како и координирање на здравствената работа врз планирањето на семејството и развивањето на свеста за одговорно родителство со работата на другите соодветни служби.

Носител: Покраинскиот комитет за здравје и социјална политика на САП Косово; Покраинскиот СИЗ за здравствена заштита; Покраинскиот завод за здравствена заштита и Медицинскиот факултет во Приштина, во соработка со соодветните институции во земјата

Рок: шест месеци по донесувањето на оваа програма

8. Во рамките на петгодишните и годишните планови да се утврди бројот на кадрите потребни за работа врз планирањето на семејството во основната, специјалистичката и субспецијалистичката здравствена заштита.

Образложение: Со оваа мерка треба да се обезбеди планско насочување на образованието, вработувањето и стручното усовршување на здравствените и на другите работници за работа врз планирањето на семејството.

Носител: Покраинскиот комитет за здравје и социјална политика; Покраинскиот завод за здравствена заштита; Покраинскиот СИЗ за здравствена заштита, во соработка со соодветните институции во земјата.

Рок: 6 месеци по донесувањето на оваа програма

9. Во секој дом на здравје, со приоритетно ангажирање и стручно оспособување на веќе вработените кадри, да се организира работата на службата за здравствена заштита на жените, со советувашиште за планирање на семејството; на службата за здравствена заштита на доенчињата, на децата и младината, со советувашиште; поливалентната патронажна служба за сите населени места на подрачјето на домот на здравјето; и кабинети со здравствено-воспитни средства.

Образложение: Со работата на овие служби, вклучувајќи ја и нивната работа во форма на советувашиште, таму каде што се уште тоа не е сторено, треба да се обезбеди активна здравствена заштита на жените, децата и младината во функција на планирањето на семејството и одговорното родителство.

Носител: домовите за здравје и општинските СИЗ-ови за здравствена заштита, во соработка со Покраинскиот СИЗ за здравствена заштита

Рок: до крајот на 1989 година

10. Со прераспределба на фондот на часовите, да се збогати теоретскиот и практичниот дел од наставата што се однесува на планирањето на семејството и одговорното родителство во рамките на соодветните предмети (гинекологија, акушерство, педијатрија, социјална медицина, здравствена нега, патронажа и др.) на Медицинскиот факултет во Приштина и медицинските школи во Покраината.

Образложение: Со оваа мерка би требало да се овозможи основните знаења на сите здравствени работници да се збогатат и осовременат и со тоа да се унапреди работата на целокупната здравствена служба врз планирањето на семејството.

Носител: Медицинскиот факултет во Приштина и медицинските училишта во Покраината во соработка со соодветните институции во земјата

Рок: до почетокот на учебната 1988/89 година

11. Да се извршат измени и дополненија на Законот за здравствената заштита на САП Косово за да се опфати планирањето на семејството со програмата за здравствена заштита и со задолжителниот минимум на здравствената заштита, како и измени и дополненија на самоуправните општи акти на СИЗ за здравствена заштита со кои би се обезбедило сите услуги за планирање на семејството и прекинување на бременоста да се вршат без партиципација на корисниците на услугите.

Образложение: Со овие измени и дополненија и со нивната разработка, со Програмата за спроведување на задолжителните видови здравствена заштита треба да се зголеми достапноста на соодветните здравствени услуги и да се обезбеди активна улога на здравството во планирањето на семејството.

Носители: Покраинскиот комитет за здравје и социјална политика; Извршниот совет на Собранието на САП Косово и Собранието на САП Косово, СИЗ за здравствена заштита.

Рок: до крајот на 1989 година

12. Да се изврши дополнење на покраинскиот закон за прекин на бременоста заради регулирање на спречувањето на несакана бременост или таа материја да се опфати со Законот за планирањето на семејството на СР Србија што би се применувал на територијата на целата Република.

Да се настојува бројот на абортусите да се намали на најмала мера и така да се отстранат негативните влијанија врз здравјето на жената; да се поттикнува и усовршува примената на современи контрацептивни средства, вештачко оплодување и стерилизација, да се обезбеди овие средства што се во функција на планирање на семејството да бидат достапни и ослободени од партиципација.

Образложение: на овој начин би се дополнила законската основа за примена на стручните стандарди, методите и средствата за планирање на семејството, средствата што се во функција на планирањето на семејството и сведувањето на наталитетот во општествено-економски прифатливи рамки да бидат достапни и ослободени од партиципација.

Носители: Покраинскиот комитет за здравје и социјална политика, Извршниот совет на Собранието на САП Косово и Собранието на САП Косово

Рок: шест месеци по донесувањето на оваа програма

13. Да се обезбеди вршење надзор над стручната работа во давањето на вкупна, а посебно на болничка здравствена заштита на жените и децата (породилишта, детски одделенија).

Образложение: Целта на оваа мерка е со навремено и стручно давање на медицинска помош на жените и децата да се создаде целосна доверба кај населението.

Носители: организациите на здружен труд од здравствената заштита и органите на управата надлежни за работи на здравството

Рок: трајна задача

14. Во рамките на јакнењето на стручните, кадровските и материјалните услови за вршење на вкупните функции на органите за старателство односно центрите за социјална работа, да се обезбеди да се вршат особено оние функции што се од интерес за планирањето на семејството, вклучувајќи го и формирањето на брачни и предбрачни советувашишта при центрите за социјална работа.

Образложение: Целта на оваа мерка е и со поквалитетно решавање на социјалните проблеми што се јавуваат во семејствата да се постигнат поголеми резултати во превентивата во областа на планирањето на семејството.

Носители: општинските органи на управата за општествени дејности; општинските и покраинските самоуправни интересни заедници за социјална и детска заштита; центрите за социјална работа; самоуправните интересни заедници за здравствена заштита и образование

Рок: во текот на 1990 година

15. На стручните работници во центрите за социјална работа да им се обезбеди дополнително образование за индивидуална, тимска и мултидисциплинарна работа во областа на планирањето на семејството.

Образложение: Со дополнителното образование им се дава можност на стручните работници својата работа да ја усогласуваат со современиот пристап кон планирањето на семејството и со тоа да придонесуваат центрите

за социјална работа во работата врз планирањето на семејството да ги применуваат современите методи.

Носители: СИЗ за социјална заштита; центрите за социјална работа и соодветните стручни институции.

Рок: трајна задача

16. Да се пристапи кон формирање на социјални служби во поголемите организации од материјалното производство, младинските и студентските домови и училиштата, со вработување на најмалку еден педагог, психолог или социјален работник кој ќе биде во директен контакт со центрите за социјална работа.

Образложение: Соработката на центрите за социјална работа и на овие служби ќе овозможи навремено согледување на проблемите и најнепосредно давање помош во планирањето на семејството и развивањето на одговорното родителство и во отстранувањето на последиците од проблемите што се јавуваат во семејството.

Носители: Организациите на здружен труд и соодветните самоуправни интересни заедници и центрите за социјална работа

Рок: до крајот на 1989 година

17. Да се преиспита досегашниот развој на мрежата на установите за непосредна детска заштита (распоредот, пополнетоста на капацитетите, структурата на корисниците, нормативите и стандардите), да се забрза нивниот натамошен развој и да се обезбеди порационална изградба на новите капацитети.

Образложение: Целта на оваа мерка е со расположивите средства, да се овозможи поголем опфат на децата со формите на непосредна детска заштита (сместување во ООЗТ за предучилишно воспитување, продолжен престој на училишните деца, општествена исхрана на училишните деца, одмор и рекреација на децата и др.) што би влијаело и врз побрзото одлучување на жените за вработување.

Носители: Соодветните самоуправни интересни заедници

Рок: три месеци по донесувањето на оваа програма

18. Политиката и сите мерки што се преземаат треба да бидат насочени кон постигање на урамнотежен развој на населението на Покраината односно проста хумана репродукција - раѓање на две до три деца.

Со измени на прописите со кои се регулираат правата што зависат од бројот на членовите на семејството, како што се: детскиот додаток, вработувањето, станот, даночната политика или ослободувањето и др. ќе се стимулира семејство со две до три деца, со тоа што измените ќе се применуваат само врз семејствата и децата што ќе се родат една година по измените на прописите со кои се уредуваат тие права.

Образложение: Утврдувањето на оваа цел се наметнува како логичен исход од разработката на точка 84 од Југословенската програма за Косово, насочена кон утврдување на политиката, програмите и мерките за сведување на демографскиот развој во реални рамки што ќе биде во сразмера со материјалните и другите можности на општеството, заснован врз соодветните поставки на Светската здравствена организација за пожелната големина на семејството, како и врз општоприфатените определувања на југословенското општество за саканото и одговорно родителство што треба да овозможи остварување на целосна добросостојба на мајката, детето и семејството. Со оглед на сложеноста и долгорочноста на демографските процеси, потребно е да се обезбеди остварување на поставената цел во поглед на пожелната големина на семејството т.е. семејство со две до три деца и на тоа да му се подреди изборот на мерките во областа на детската и социјалната заштита, во областа на вработувањето, даночната и станбената политика и другите мерки од интерес за остварувањето на поставената цел во функција на сведувањето на демографскиот растез во општествено-економски прифатливи рамки.

Носители: Собранието на САП Косово, општинските собранија, самоуправниите заедници, организациите на здружен труд и други организации и заедници

Рок: крајот на 1989 година

19. Во рамките на ориентацијата за побрз развој на САП Косово и промените на стопанската структура во правец на развој на дејностите и гранките што даваат можност со помали вложувања да се зголеми производството, доходот и вработувањето - како што се преработу-

вачките гранки на индустријата, агроиндустријскиот комплекс, угостителството и туризмот, занаетчиството, малото стопанство и слично - да се создаваат услови за поголемо вработување на жените.

Образложение: Вклучувањето на жените во процесот на работата е една од основните претпоставки за нивно економско ослободување и порамноправна положба во семејството, а со тоа и за поактивна улога во планирањето на семејството.

Носители: Стопанската комора на САП Косово, Покраинскиот секретаријат за земјоделство и шумарство, Покраинскиот секретаријат за стопанство во соработка со Покраинскиот комитет за труд и СИЗ за вработување

Рок: трајна задача

20. Со поттикнување на развојот на помали производствени погони, услужните дејности и домашните работворби, на жените во селските подрачја да им се приближат можностите за вработување односно за работно ангажирање.

Образложение: Приближувањето на работното место кон жените односно нивното работно ангажирање има повеќекратни предимства, а со цел, како и вработувањето на жените воопшто, да се обезбеди, порамноправна положба во семејството, а со тоа и поактивна улога во неговото планирање.

Носители: Стопанската комора на САП Косово, Покраинскиот секретаријат за стопанство во соработка со Покраинскиот комитет за труд и со надлежните општински органи

Рок: трајна задача

21. Со вработувањето на работници од албанската народност од САП Косово во другите републики и САП Војводина да се опфати што поголем број жени.

Образложение: Оваа мерка, која во целост има за цел решавање на проблемот на невработеноста во САП Косово, би требало да придонесе и за поголемо вработување на жените од албанската народност, чијшто степен на невработеност е мошне низок.

Носители: Покраинскиот комитет за труд, Покраинската СИЗ за вработување во соработка со СИЗ-овите за вработување на републиките и САП Војводина

Рок: трајна задача

22. Во програмите на радиото и телевизијата веднаш да се пристапи кон обезбедување на постојана застапеност на содржини од областите од интерес за планирањето на семејството и демографскиот развој со ангажирање на стручњаци од разни профили.

Носител: Редакциите на соодветните програми на радиото и телевизијата на Приштина

Рок: трајна задача

23. Преку дневниот печат и списанијата веднаш да се започне со обработување на темите од интерес за планирањето на семејството, одговорното родителство и демографскиот развој.

Носител: Редакциите на дневните весници и списанија во Покраината

Рок: трајна задача

24. Да се обезбеди подготовка, печатење и дистрибуција на брошури, плакати и сл. на целокупното население, посебно на женската младина и женското население во фертилно доба, заради информирање на современите методи и средства за планирање на семејството, за подигање на децата и друго, користејќи ги современите знаења и искуства.

Образложение: Сите предложени мерки во областа на информативно-пропагандната дејност треба да придонесат за информирање на населението за можностите за планирање на семејството, но и да поттикнат за прифаќање на планирањето на семејството како современ начин на животот.

Носител: Покраинскиот завод за здравствена заштита во соработка со Покраинскиот завод за унапредување на воспитувањето и образованието

Рок: трајна задача

25. Да се квантифицираат долгорочните цели на демографскиот развој на Покраината и да се интегрираат во плановите на општествено-економскиот развој.

Образложение: Со оваа мерка би требало да се утврди обемот и правецот на демографскиот развој како составен дел од вкупниот општествено-економски развој и претпоставка за планирање на семејството.

Носител: Покраинскиот завод за општествено планирање во соработка со стручните и научните институции и Собранието на САП Косово.

Рок: до донесувањето, односно ревизија на соодветните планови за општествено-економскиот развој.

26. Да се донесе резолуција за планирањето на семејството во САП Косово.

Образложение: Со оваа мерка ќе се конкретизира политиката во областа на планирањето на семејството во САП Косово утврдена со соодветната резолуција на Собранието на СФРЈ.

Носител: Собранието на САП Косово

Рок: три месеци од донесувањето на резолуцијата на Собранието на СФРЈ.

27. Да се формира мултидисциплинирано тело на ниво на Покраината за креирање на основите и следење на спроведувањето на остварувањето на политиката во областа на планирањето на семејството.

Образложение: Ова тело би имало задача да ги координира вкупните активности во областа на планирањето на семејството од правен, здравствен, социјален, демографски, воспитно-образовен, информативно-пропаганден, општествено-економски, етнички и идејно-политички аспект.

Носител: Собранието на САП Косово

Рок: паралелно со донесувањето на резолуцијата од 26. точка на оваа програма.

* * *

Заради што поширока достапност, сите активности предвидени со оваа програма треба да се спроведуваат на јазичите на народите и народностите.

За спроведувањето на целината на програмата е неопходно да се оствари соработка на носителите на задачите од САП Косово и соодветните органи, организации и стручни институции од социјалистичките републики и САП Војводина.

Со оглед на значењето и сложеноста на планирањето на семејството, се подразбира дека општествено-политичките организации во САП Косово, сходно со своите програми, ќе развиваат соодветни активности и ќе придонесуваат за создавање на предуслови за реализација на мерките содржани во оваа програма.

Сите носители на наведените мерки ќе поднесат, во рок од шест месеци од донесувањето на оваа програма, свои први извештани за нивното спроведување до надлежниот орган во САП Косово кој, врз основа на нив, ќе ги извести соодветните органи во СР Србија и СФРЈ. Наредните извештаи ќе се поднесуваат на ист начин најмалку еднаш годишно.

Составен дел на оваа програма се и следниве задачи со кои Сојузниот собор на Собранието на СФРЈ, на 23. седница одржана на 3 февруари 1988 година, при разгледувањето на Анализата за спроведувањето на Резолуцијата на Сојузното собрание за планирањето на семејството, ги задолжи:

- Сојузниот секретаријат за финансии, во соработка со Сојузниот комитет за труд, здравство и социјална заштита да го анализира и да го предложи начинот до обезбедување на средства за спроведување на оперативната програма на мерките на социјалната политика, со кои треба да се влијае врз планирањето на семејството во САП Косово, предвидено во точка 85. од Југословенската програма на мерки и активности за запирање на иселувањето на Србите и Црногорците од Косово, побрзо враќање на оние што го напуштиле и доаѓање на сите оние што сакаат да живеат и работат на Косово, за да се обезбедат потребните средства во Буџетот на федерацијата за 1989 година.

Неопходно е да се обезбедат потребни средства за Стручните стандарди, методи и средства за планирање на семејството и за спречување на несакана бременост во подрачјата со висок наталитет, што ги утврдија Сојузниот завод за здравствена заштита во соработка со Сојузот на заедниците на здравствените организации на Југославија и Сојузот на лекарските друштва на Југославија, да се направат што побргу достапни до најширок круг корисници во месните заедници, организациите на здружен труд, во училиштата и на универзитетот.

374.

Тргувајќи од Анализата на спроведувањето на Резолуцијата на Сојузното Собрание за планирање на семејството, што на 3 февруари 1988 година ја прифати Сојузниот собор на Собранието на СФРЈ.

Собранието на СФРЈ, врз основа на член 281 став 1 точ. 3 и 18, а во врска со член 190 став 1 и член 191 од Уставот на СФРЈ, на седницата на Сојузниот собор од 20 април 1989 година, донесува

РЕЗОЛУЦИЈА

ЗА ОСНОВИТЕ НА ПОЛИТИКАТА НА РАЗВОЈОТ НА НАСЕЛЕНИЕТО И ПЛАНИРАЊЕТО НА СЕМЕЈСТВОТО

I

Собранието на СФРЈ ги утврдува следниве оценки на состојбата во областа на развојот на населението и планирањето на семејството:

1. Развојот на населението на Југославија, со мошне различни регионални карактеристики, го придружуваат проблеми што доведуваат до непожелни демографски, економски и социјални последици. Големи се разликите во нивото на обновувањето на населението во одделни подрачја на земјата, што е непосредна последица од различните трендови на стапката на раѓањето (наталитетот) и стапката на смртноста (морталитетот), како и од внатрешните и надворешните миграции што, покрај другото, во голема мера зависи од степенот на економската, социјалната и културно-образовната развиеност. Исто така, изразени се значителни разлики: во порастот или опаѓањето на популацијата, во смртноста на доенчињата, во процесот на стареење на населението, разместувањето на населението и др.

2. Според податоците за природното движење на населението во 1988 година*), продолжува тенденцијата на опаѓање на природниот прираст. Стапката на природниот прираст за СФР Југославија во 1988 година е 6,2 на 1.000 жители. На подрачјата со низок природен прираст (СР Хрватска, територијата на СР Србија надвор од териториите на САП и СР Словенија) стапките се движат од 1,5 до 3,9 на 1.000 жители, а во САП Војводина природниот прираст во 1988 година е 0,2 промила. Во СР Босна и Херцеговина, СР Црна Гора и СР Македонија стапката на природниот прираст се движи од 9,0 до 11,4 на 1.000 жители населението на САП Косово и натаму задржа изразито висока стапка на природниот прираст од 24,0 на 1.000 жители.

3. Развојната политика не водеше доволна сметка за улогата на човечкиот фактор и за начинот на неговото обновување. Така демографските проблеми се продлабочуваат и на нисконаталитетните и на високонаталитетните подрачја.

Пренискиот наталитет што постои е значително под нивото потребно за проста репродукција на населението и превладува во најголем дел од земјата. Тој се побрзо доведува до пренагласено стареење на населението, што ќе бара дополнителни мерки на општеството во развојната и социјалната политика.

На подрачјата со висок наталитет генерациите се удојуваат. Експлозивниот растеж на населението го заострува проблемот на невработеноста и бара големи материјални средства за воспитување, образование, здравствена и социјална заштита на населението. Во овие подрачја не се доволно развиени работно интензивните гранки, што можат повеќе да ги задоволат растечките потреби за вработување.

Ограничените можности за вработување негативно се одразуваат, од една страна, врз одлучувањето на младите за засновање семејство и за раѓање, а од друга страна, врз можноста за еманципација и економско оспособување на жените, па со самото тоа и врз развојот на населението.

Динамичниот трансфер на населението од земјоделската во неземјоделските дејности и брзот процес на урбанизација ги зголемуваат потребите во областа на домувањето, здравствената, социјалната и детската заштита, воспитувањето, образованието, кои тешко се обезбедуваат, што е исто така битно за односот на младото население

*Претходни податоци

ние спрема биолошкото обновување. Истовремено, селата остануваат без млади и без вистински можности за обновување и развој на населението.

Надворешните миграции влијаеја низ подолг период врз стеснување на репродукционата основа на населението, што е дополнителен негативен фактор на демографскиот развој на нисконаталитетните подрачја.

4. Општествено-економскиот развој влијаеше врз тоа семејството да изгуби многу функции значајни за обновување на населението, што општеството не може да ги преземе во доволна мера. Овие процеси нееднакво се одвиваа на сите подрачја во земјата. На стопански недоволно развиените подрачја семејството во повеќе случаи ја задржа традиционалната улога, што неповолно влијае врз еманципацијата на жените и мажите во планирањето на семејството.

5. Во изминатиот период многу повеќе внимание му е посветувано на планирањето на семејството како право на поединецот слободно да одлучува за раѓањето деца, отколку за неговата одговорност и за одговорноста на општествената заедница за рационално обновување на населението и за создавање на економски, социјални и културно-образовни услови за тоа. Неповолните демографски, економски и социјални последици од ваквата состојба покажа дека е потребно овие два вида одговорност за обновувањето на населението да се поврзат во единствена целина и да се обезбеди тие да станат составен дел на вкупниот општествен и економски развој.

6. Воспитувањето и образованието не го дадоа очекуваниот придонес во хуманизацијата на односите меѓу половите, остварувањето на складни и одговорни односи во бракот и родителските должности во семејството, во подигањето на свеста за значењето на планирањето на семејството и за саканото и одговорно родителство. Сексуалното воспитување и образование не е во доволна мера вклучено во наставните програми на училиштата за деца и младина од сите возрасти или недоволно се спроведува. Во некои средини значителен број деца, особено женски, го напуштаат школувањето пред да имаат прилика да се запознаат со можностите и средствата за планирање на семејството и со похуманите и порамноправните односи меѓу половите. Не се преземаат соодветни санкции против родителите на децата што го прекинале основното училиште.

7. Во здравствената заштита сè уште не се обезбедени во потребна мера превентивен пристап и активности за планирање на семејството и мрежа на советувањата достапни на граѓаните, особено на недоволно развиените селски подрачја. Нечелосно се применуваат современите методи и средства за планирање на семејството. Во регулирањето на раѓањето масовно се користи и вештачки прекин на бременоста, кој во поодминатата фаза на бременоста е здравствено непогоден.

8. Не се доволно развиени и обезбедени: флексибилни форми на општествена грижа за децата и на социјална заштита, соодветна политика на детски додаток, предбрачни и брачни советувањата, превентивни форми на социјална работа, а и соработката на службите за општествена грижа за децата и социјална заштита со службите за здравствена заштита и воспитно-образовните институции.

9. Даночната политика не водеше доволно сметка за политиката на развојот на населението и за планирањето на семејството, ниту со неа се разработени соодветни мерки, особено кога станува збор за олесненијата за подигање на децата.

10. Досегашната дејност на средствата за јавно информирање беше спорадична и недоволно им одговараше на потребите на населението во областите на развојот на населението и на планирањето на семејството.

11. Недостатоците во остварувањето на функциите на општествените дејности и отсуството на пошироко општествено влијание врз планирањето на семејството и рационалното обновување на населението доведуваат до тоа да биде мошне изразено влијанието на обичаите и традицијата што го подржуваат семејството со едно дете односно влијанието на обичаите, традицијата и религијата што го подржуваат семејството со голем број деца на кои родителите и општеството на сегашниот степен на развој не можат да им овозможат соодветни услови за квалитетен живот.

Не постои соодветно тело при собранијата на општествено-политичките заедници кое стручно би се занимавало со политиката на развојот на населението и со планирањето на семејството.

II

Заради постигање на урамнотежен развој на населението односно на проста хумана репродукција во целата земја (раѓање на две до три деца), Собранието на СФРЈ ги утврдува следниве основи на политиката и насоките што треба да се спроведуваат во областите на развојот на населението и планирањето на семејството:

12. Развојот на населението треба да биде интегрален дел на општествената репродукција и усогласен со економскиот и социјалниот развој.

Политиката на развојот на населението треба да се стреми кон умерен и урамнотежен наталитет кој постепено ќе доведе до надминување на постојните регионални демографски, социјални и економски нерационалности и ќе придонесе за подобрување на квалитетот на живеењето на сите граѓани. Заради тоа е неопходно да се создадат услови раѓањето да се хуманизира и рационализира и информациите и средствата за регулирање на раѓањето да бидат достапни и прифатени од целокупното население. Ова треба да придонесе за свесна и одговорна одлука за пожелната големина на семејство со две до три деца.

13. Општественото насочување на внатрешните миграции треба да биде една од значајните компоненти на развојот на населението. Треба да се стремиме да се избегнат неповолните дејства на нерационалната и претераната концентрација до кои може да доведе натамошното преселување на населението од селата во градовите. Нужно е да се избегне рурализацијата на градовите со многу негативни економски, социјални, културолошки и други последици. Општеството треба да се стреми обемот на преселувањето на населението од селските подрачја да не ги надминува општествените оправданите размери. Со просторно планирање, полицентричен развој и економска афирмација на селските подрачја да се создаваат услови младите на село да можат да ги задоволуваат своите потреби во областа на трудот, домувањето, здравството, општествената грижа за децата, социјалната заштита, воспитувањето и образованието, културата и физичката култура.

14. Забрзаниот развој на стопански недоволно развиените подрачја е посебно значаен за усогласувањето на регионалните разлики и степенот на развиеноста во нив. Треба да се обезбедат не само материјални поттикнувања на економскиот развој во тие подрачја, туку и економски рационално приспособување на структурата на стопанството и индустријата кон барањата на населението за вработување и подобрување на животниот стандард.

15. При донесувањето и остварувањето на плановите на општествено-економскиот развој на сите општествено-политички заедници да се обезбеди остварување на политиката на развојот на населението и планирање на семејството. Во тие рамки мошне значајни се мерките на економската и социјалната политика.

16. Планирањето на семејството е основно човечко право, но треба да се усогласува со должноста на родителите да се грижат за подигањето и воспитувањето на своите деца. Одлуките на поединци во поглед на раѓањето треба да бидат усогласени со интересите и можностите на општеството, кое обезбедува образовни, здравствени, социјални, економски и други услови за развој на населението.

Да се афирмира значењето на семејството, да се настојува тоа да стане основа за позитивно влијание на општеството врз планирањето на семејството и неговата улога во вредносниот систем на заедницата. Општествен интерес е планирањето на семејството да допре во сите населби, села, семејства, до поединците, сегашни и идни родители, да се афирмираат општите човечки вредности и да се зацврсти положбата на жената во општеството, и на таа да се хуманизира биолошката репродукција на населението.

17. Во системот на воспитувањето и образованието: – да се обезбеди, во согласност со современите педагошки принципи и научни достигнувања, во наставните програми за предучилишно воспитување, за основно, средно,

вишо и високо образование, усогласено со возраста на децата и младината и со карактерот на студиите, да се прошират содржините од областа на демографијата и планирањето на семејството, хуманизацијата на односите меѓу половите, слободното и одговорно родителство, вредносниот систем во областа на сексуалноста и да се преземаат мерки за остварување на тие наставни програми;

- да се остварува цврста соработка на училиштето, здравствената служба и родителите во рамките на месните заедници и општините, побрзо да се отвораат советувањата за деца, млади и родители во рамките на училиштата, за да се влијае врз правилно сексуално воспитување и хуманизација на односите меѓу половите; во разработката и спроведувањето на овие мерки да се обезбеди ангажирање на здравствените работници, психолозите, педагозите и социјалните работници, за да се овозможи тимска работа и кинтердисциплинарен пристап кон хуманизацијата на односите меѓу половите, образованието на младите и родителите;

- да се обезбеди планирањето на семејството да биде составен дел на редовните наставни програми во сите училишта и на факултетите за образование на здравствените и социјалните работници, како и за нивно трајно усовршување кон работата, посебно на оние кои работат во основната односно во примарната здравствена заштита или во службите за социјална заштита;

- да се обезбедат соодветни програми и нивна реализација за младината кога не е во училиштето, посебно за селската, како и на сите места на собирање на младината (работни акции, служење на задолжителниот воен рок, логорувања, летувања и зимувања и сл.). Во оваа работа треба да се користат сите форми на здравствено-воспитна работа со децата и младината, со употреба на надгледни средства (агитки, брошури, филм, театар и др.);

- да се врши постојан надзор над спроведувањето на уставната обврска и право на задолжително основно школување на сите, посебно на девојчињата, и да се преземаат соодветни санкции против родителите чии што деца го прекинуваат основното школување.

18. Во областа на здравствената дејност и здравствената заштита:

- да се уреди целосен пристап во планирањето на семејството, што подразбира систематско здравствено воспитување и поширока примена на достапните современи медицински методи и средства за планирање на семејството, за да се овозможи раѓање на сакано и здраво дете со зачувување на здравјето на мајката и семејството;

- во регулирањето на бројот и редоследот на раѓањата да се тргнува од сознанијата на современата наука дека раѓањето е најповолно помеѓу 19 и 35 година од животот на жената, со растојание подолго од две години и дека раѓањето по четвртото дете посуштествено го загрозува здравјето на новороденчето и мајката;

- да се поттикнува и усовршува примената на современите контрацептивни средства, вештачкото оплодување и стерилизацијата, да се обезбеди овие средства што се во функција на планирањето на семејството да бидат достапни и ослободени од партиципација; - во случај средствата за контрацепција да не биле успешни и не биле применети, да се овозможи употреба на безбедни и хумани методи на вештачки прекин на бременоста во раната фаза на првите десет недели; - да се настојува бројот на абортусите да се намала на најмала мера и така да се отстранат негативните влијанија врз здравјето на жената;

- да се организира односно да се подобри работата на советувањата за планирање на семејството во сите средини; во поголемите селски населби оддалечени од седиштата на здравствената организација да се обезбеди работа на подвижни советувањата; да се развива поливалентна патронажна служба.

19. Во областите на социјалната заштита и општествената грижа за децата:

- да се развиваат предбрачни и брачни советувањата и нивната превентивна дејност за планирање на семејството и за одговорно родителство и со примена на мултидисциплинарен пристап и тимска работа да јакнат овие форми на дејствување во центрите за социјална работа, во поголемите работни организации, во младинските домови, образовните организации и сл.;

- заради порамомерна поделба на товарот на репродукцијата на населението помеѓу семејството и општес-

твото и заради олеснување на подигањето на децата и враќањето на родителите, да се унапредуваат сите форми на дневно згрижување на децата, со учество на родителите во поднесувањето на трошоците за тоа згрижување, врз основа на критериумите за оценка на состојбата на социјалните потреби;

- да се уреди пофлексибилно: користењето на дневното работно време (лизгаво работно време) на родителите на децата до определена возраст, месечниот и годишниот фонд на часови на работа, погодностите при одењето и враќањето од работа, како и соодветното работно време на сите форми на општествено згрижување на децата (работа во смени во детските установи, дневен престој во училиштата, градинките и слично).

20. Да се стимулира семејството со две до три деца со измени на прописите со кои се регулираат правата што зависат од бројот на членовите на семејството, како што се: детскиот додаток, критериумите при вработувањето, станот, даночната политика или ослободувањето и др., со тоа што измените да се применуваат само за семејствата и децата што ќе се родат една година по измената на прописите со кои се уредуваат тие права.

21. Со материјални и други средства да се поттикнува научноистражувачка работа од сите области значајни за развојот на населението и планирањето на семејството, особено во функција на донесувањето на мерките на активната популациона политика, плановите на општествено-економскиот развој, плановите и програмите во областа на воспитувањето и образованието, здравствената и социјалната заштита и општествената грижа за децата, со поголема меѓусебна соработка помеѓу носителите на проектите на научноистражувачката работа и субјектите што ги донесуваат овие планови и програми, како и заемно користење на резултатите од оваа работа.

22. Да се поттикнува сета информативна и издавачка дејност во областите на развојот на населението и планирањето на семејството. Да се обезбедува траен придонес на средствата за јавно информирање (дневниот, забавниот и ревијалниот печат, на воспитно-образовните и други програми на радиото и ТВ, посебно на програмите за млади) за спроведување на оваа резолуција, со водене сметка со содржините од оваа област притоа да се приспособат кон потребите и возраста на популацијата, посебно на младите.

23. Со поголемо ангажирање на општествено-политичките и општествените организации (Сојузот на комунистите, Социјалистичкиот сојуз на работниот народ, Сојузот на социјалистичката младина, Сојузот на организациите за воспитување и грижа за децата, Црвениот крст и др.) во сите средини да се создаваат услови за развој и вршење на хуманитарната доброволна работа на граѓаните кои имаат стручни знаења во областа на планирањето на семејството, посебно на младите и невработени стручњаци.

24. Со поинтензивно дејствување на сите организирани општествени сили Сојузот на комунистите, Социјалистичкиот сојуз, Сојузот на социјалистичката младина и другите општествено-политички и општествени организации и заедници да се развива свеста и кај мажите и кај жените за неопходноста од усогласување на индивидуалните и општествените цели на репродукцијата со потребите и можностите на општествено-економскиот развој, како и од отстранување на обичајните, верските и други причини што дејствуваат врз формирањето на заостанатите семејни односи и свеста за раѓањето, и врз бавноста на процесот на еманципација и интеграција на жените во сите области на животот и работата. Сите активности треба да се спроведуваат во семејството, месната заедница, училиштето, здравствената установа, работната организација и др.

III

25. Тргувајќи од основите на политиката утврдена со оваа резолуција што треба да ја спроведуваме во областите на развојот на населението и на планирањето на семејството, потребно е:

- собранијата на СР и САП да го разгледаат развојот на населението и планирањето на семејството на својата територија, да донесат или да извршат измени и дополненија на Резолуцијата за развојот на населението и планирањето на семејството, да ги усогласат своите прописи со

ставовите содржани во оваа резолуција, како и да ги утврдат конкретните мерки и задачи за побрзо надминување на тешкотините и недостатоците што се јавија во оваа област;

- сите општествено-политички заедници во плановите на општествено-економскиот развој да ги утврдуваат политиката и мерките за развој на населението и планирањето на семејството, како и редовно да се следи спроведувањето на тие планови;

- во републиките, покраините, регионите и општините со целосни програми да се утврдат задачите, носителите, средствата и роковите за извршување и задолжителна соработка на сите органи и организации надлежни за вршење на работите во областите на развојот на населението и планирањето на семејството;

- во сите општествено-политички заедници да се формира и редовно да дејствува мултидисциплинарно стручно координационо тело за развој на населението и планирање на семејството, составено од стручњаци и претставници на сите надлежни и заинтересирани органи и организации во оваа област. Стручните работи за ова тело треба да му се доверат на еден од органите на управата надлежен за работи на здравството и социјалната политика;

- со самоуправните општи акти на организациите на здружен труд, на другите организации и заедници да се утврдат мерки за стимулирање на семејство со две до три деца, со тоа што овие мерки да се применуваат за семејствата и децата што ќе се родат една година по измената на прописите со кои се уредуваат тие права;

- самоуправните интересни заедници и организациите на здружен труд во областите на воспитувањето, образованието, здравството, социјалната заштита и општествената грижа за децата, домувањето, културата и физичката култура да преземаат мерки и активности за помош на семејството во одгледувањето и подигањето на децата и во олеснувањето на биолошката функција на жената.

26. Собранието на Социјалистичка Федеративна Република Југославија ги обврзува Сојузниот извршен совет, сојузните органи на управата и сојузните организации, во рамките на своите права и обврски, во постапката на подготвување на политиката и на соодветните закони, да предлагаат решенија што ќе тргнуваат од ставовите содржани во оваа резолуција, заради остварување на улогата и задачите на органите на федерацијата во оваа област.

27. Сојузниот извршен совет ќе го следи спроведувањето на оваа резолуција и секоја втора година ќе го известува Собранието на Социјалистичка Федеративна Република Југославија.

28. Сојузниот собор на Собранието на Социјалистичка Федеративна Република Југославија ќе го следи спроведувањето на оваа резолуција и во врска со тоа ќе поттикнува доследно и ефикасно остварување на одредбите на Уставот на СФРЈ за правата на мајката и детето, за слободното одлучување за раѓањето деца и за правото на граѓаните на заштита на здравјето.

Собрание на СФРЈ

АС. бр. 509
20 април 1989 година
Белград

Претседател
на Собранието на СФРЈ,
Душан Поповски, с. р.

Претседател
на Сојузниот собор,
Степан Новаковиќ, с. р.

375.

Врз основа на член 100 од Законот за службата во вооружените сили („Службен лист на СФРЈ”, бр. 7/85 и 20/89), сојузниот секретар за народна одбрана пропишува

ПРАВИЛНИК

ЗА ПОСТАПКАТА ЗА ОСТВАРУВАЊЕ НА ПРАВОТО НА ПРОДОЛЖЕНО ОСИГУРУВАЊЕ

Член 1

Брачниот другар на активно воено лице преместено

по потреба на службата или поради здравствени причини, на кого поради тоа преместување ќе му престане работата (член 280 став 1 од Законот за службата во вооружените сили) го остварува правото на продолжено осигурување на начинот пропишан со овој правилник.

Член 2

Брачниот другар на активно воено лице од член 1 на овој правилник (во натамошниот текст: корисникот на осигурувањето) го остварува правото на продолжено осигурување кај заедницата за пензиско и инвалидско осигурување на работниот кај која бил осигурен додека бил вработен.

Со молбата за признавање на правото на продолжено осигурување корисникот на осигурувањето поднесува: доказ дека во пропишаниот рок се пријавил кај надлежната организација за вработување, доказ дека нема можности да се вработи на соодветно работно место и доказ за преместувањето на брачниот другар на активното воено лице по основ на кое му припаѓа право на продолжено осигурување од член 1 на овој правилник.

Член 3

Барањето за уплатување на износот на име придонес за продолжено осигурување, што е определен во решението за признавање на правото на продолжено осигурување од член 2 став 1 на овој правилник, корисникот на осигурувањето го поднесува до воената единица односно до воената установа во која се наоѓа на служба активното воено лице по основ на чие преместување го остварува правото на продолжено осигурување.

Кон барањето од став 1 на овој член се приложува правносилно решение за признавање на правото на продолжено осигурување.

Член 4

Решението за уплатување на износот на име придонес за продолжено осигурување го донесува старешината на воената единица односно на воената установа на положба командант на полк или повисока положба во која е на служба активното воено лице врз основа на кого корисникот на осигурувањето го остварува правото на продолжено осигурување.

Со решението од став 1 на овој член се определува воената единица односно воената установа која ќе го уплатува придонесот за продолжено осигурување и се обврзува корисникот на осигурувањето во рок од три дена да го известат старешината од став 1 на овој член: за вработувањето или за остварувањето на правото на пензија, за понуденото вработување на соодветно работно место, за откажувањето да се пријави на огласот за вработување на такво работно место или за изрекувањето на безусловна казна затвор во траење подолго од шест месеци.

Член 5

Ако корисникот на осигурувањето не постапи по одредбите на член 4 став 2 од овој правилник, па поради тоа на федерацијата ѝ биде сторена штета, старешината од член 4 став 1 на овој правилник е должен да му го достави предметот на надлежниот воен правобранител заради воведување на постапка за надомест на штета.

Член 6

Решенијата за признавање на правото на надомест за продолжено осигурување, што се донесени до денот на влегувањето на овој правилник во сила, остануваат во сила, со тоа што уплатувањето на придонесот за продолжено осигурување се продолжува на шест години, сметајќи го и времето што е определено во тие решенија.

Член 7

Со денот на влегувањето на овој правилник во сила престанува да важи Правилникот за постапката за остварување на правото на продолжено осигурување („Службен лист на СФРЈ”, бр. 40/74).

Член 8

Овој правилник влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Сојузен секретар за народна одбрана
генерал-полковник,
Велько Кадиевиќ, с. р.

376.

Врз основа на член 150 став 1 од Законот за службата во вооружените сили („Службен лист на СФРЈ“, бр. 7/85 и 20/89), сојузниот секретар за народна одбрана пропишува

ПРАВИЛНИК

ЗА ПОСТАПКАТА ЗА ОСТВАРУВАЊЕ НА ПРАВОТО НА ЕДНОКРАТНА ПАРИЧНА ПОМОШ И ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ НА ИЗНОСОТ НА ТАА ПОМОШ ВО ЈУГОСЛОВЕНСКАТА НАРОДНА АРМИЈА

Постапка за остварување на правото на еднократна парична помош

Член 1

Постапката за доделување на еднократна парична помош ја поведува старешината од член 146 став 4 на Законот за службата во вооружените сили или лицето што ќе го определи тој (во натамошниот текст: надлежниот старешина).

Член 2

Надлежниот старешина, веднаш по настанатиот случај или по поднесеното барање, презема мерки заради утврдување на фактите и околностите под кои военото лице или граѓанското лице на служба во Југословенската народна армија односно лицето од член 141 на Законот за службата во вооружените сили (во натамошниот текст: Законот) е рането, повредено, озледено, заболено, загинало или умрело.

Во посложени случаи, надлежниот старешина ќе формира комисија од три члена заради давање на мислење за фактите и околностите под кои настапило оштетување на организмот односно смрт на лицето од став 1 на овој член. Еден член од оваа комисија мора да биде лекар.

Ако рана или повреда задобило лице од член 146 став 2 на Законот, надлежниот старешина ќе го упати тоа лице до надлежната комисија заради утврдување на степенот на оштетувањето на организмот.

Член 3

Надлежниот старешина е должен да ги утврди сите факти и околности под кои настапило оштетување на организмот, болест или смрт и врз основа на тие факти и околности да издаде уверение заради остварување на правото на еднократна парична помош.

Член 4

Ако постапката за доделување на еднократна парична помош се поведува по службена должност, надлежниот старешина на членовите на семејството (член 144 од Законот) односно на заинтересираните лица ќе им достави уверение од член 3 на овој правилник и писмено ќе ги извести за тоа кои податоци треба да ги достават за да го остварат правото на еднократна парична помош.

Ако постапката за доделување на еднократна парична помош се поведува по барање на активно воено лице, резервен помлад офицер, резервен офицер или резервен воен службеник поради задобиевна рана повреда или озледа, односно воено лице поради болест (член 140 став 2 од Законот), надлежниот старешина уверението од член 3 на овој правилник ќе му го достави на тоа лице и ќе го запознае со условите за остварување на правото на еднократна парична помош (на кого треба да му достави барање, во кој рок и кои докази треба да ги приложи).

Член 5

По завршената постапка, надлежниот старешина донесува решение за доделување на еднократна парична помош или за одбивање на барањето за доделување на таа помош.

Против првостепено решение, освен првостепено решение што е конечно во управна постапка, може да се изјави жалба до надлежниот старешина во рок од 15 дена од денот на доставувањето на решението.

Износ на еднократната парична помош

Член 6

Износот на еднократната парична помош се утврдува според основот што го претставува просечниот месечен личен доход на работниците во стопанството на Социјалистичка Федеративна Република Југославија во тримесечјето кое му претходи на тримесечјето во кое настанала раната, повредата или озледата, заболувањето, загинавањето или смртта.

Просечниот месечен личен доход во стопанството на Социјалистичка Федеративна Република Југославија се утврдува врз основа на официјалните податоци на сојузната организација надлежна за работи на статистиката.

Член 7

Во случај на оштетување на организмот, на лицето од чл. 140 и 141 од Законот му припаѓа еднократна парична помош зависно од степенот на оштетувањето на организмот и од околностите под кои настапило тоа оштетување.

Износот на еднократната парична помош се утврдува така што основот од член 6 став 1 на овој правилник се множи со определениот коефициент, и тоа:

Реден број	Степен на оштетувањето на организмот	Ако оштетувањето на организмот настапи поради рана, повреда или озледа задобиевна во вршењето на службата на воен воздухоплов или подморница, при скок со падобран или при вршење на задачи на поморски односно речен диверзант или нуркач	
		3	4
1	20%	2,4	1,2
2	30%	2,7	1,5
3	40%	3	1,8
4	50%	4,8	2,4
5	60%	5,4	3
6	70%	7,2	3,6
7	80%	7,8	4,2
8	90%	8,4	4,8
9	100%	9,6	6

Член 8

На семејството на лицето кое загинало или умрело под условите од член 140 на Законот, односно кое го загубило животот под околностите од член 141 од Законот, износот на еднократната парична помош се утврдува така што основот од член 6 став 1 на овој правилник се множи со определениот коефициент, зависно од бројот на членовите на семејството, и тоа:

Реден број	Број на членовите на семејството	Ако загинавањето или смртта настапи поради повреди задобиевна во вршењето на службата на воен воздухоплов или подморница, при скок со падобран или при вршење на задачи на поморски односно речен диверзант или нуркач	
		3	4
1	Семејство од еден член	24	15
2	Семејство од два члена	26,4	16,5

1	2	3	4
3	Семејство од три члена	28,8	18
4	Семејство од четири члена	31,2	19,5
5	Семејство од пет члена	31,6	21
6	Семејство од шест и повеќе члена	36	22,5

Преодни и завршни одредби**Член 9**

Лицето кое до денот на влегувањето на овој правилник во сила ги исполнило условите за признавање на правото на еднакратна парична помош, ја остварува таа помош по прописот кој важел во моментот на оштетувањето на организмот, загинавањето односно смртта.

Член 10

Со денот на влегувањето на овој правилник во сила престанува да важи Правилникот за постапката за остварување на правото на еднакратна парична помош и за определување на износот на еднакратна парична помош за воените лица на служба во Југословенската народна армија („Службен лист на СФРЈ”, бр. 57/82).

Член 11

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”.

Сојузен секретар за народна одбрана
генерал-полковник,
Велко Кадиевиќ, с. р.

377.

Врз основа на член 80 од Законот за стандардизацијата („Службен лист на СФРЈ”, бр. 37/88), директорот на Сојузниот завод за стандардизација пропишува

ПРАВИЛНИК ЗА ЈУГОСЛОВЕНСКИТЕ СТАНДАРДИ ЗА ЧЕК ПО ТЕКОВНА СМЕТКА НА ГРАЃАНИТЕ

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат југословенските стандарди за чек по тековна сметка на граѓаните што ги имаат следните називи и ознаки:

- 1) Чек по тековна сметка на граѓаните. Општи технички барања — — — — — JUS I.F1.020
2) Чек по тековна сметка на граѓаните. Барања за оптичко читање — — — — — JUS I.F1.021

Член 2

Југословенските стандарди од член 1 на овој правилник се задолжителни во целост, а ќе се применуваат на чек по тековна сметка на граѓаните од денот на влегувањето во сила на овој правилник.

Член 3

Југословенските стандарди од член 1 на овој правилник се задолжителни во целост, а ќе се применуваат на чек по тековна сметка на граѓаните од денот на влегувањето во сила на овој правилник.

Член 4

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”.

Бр. 07-93/64
16 март 1989 година
Белград

Директор
на Сојузниот завод за
стандардизација,
Вукашин Драгоевиќ, с. р.

378.

Врз основа на член 80 од Законот за стандардизацијата („Службен лист на СФРЈ”, бр. 37/88), директорот на Сојузниот завод за стандардизација пропишува

ПРАВИЛНИК ЗА ЈУГОСЛОВЕНСКИТЕ СТАНДАРДИ ЗА ИСПИТУВАЊЕ НА КОРОЗИЈАТА НА МЕТАЛИТЕ

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат југословенските стандарди за испитување на корозијата на металите, што ги имаат следните називи и ознаки:

1) Испитување на корозијата на металите. Определување на отпорноста на аустенитниот некорозивен челик спрема меѓукристалната корозија со методата по Хју (Huey) — — — — — JUS C.A5.061

2) Испитување на корозијата на металите. Определување на отпорноста на аустенитниот некорозивен челик спрема меѓукристалната корозија со методата по Монипени и Штраус (Manupenny - Strauss) — — — — — JUS C.A5.062

Член 2

Југословенските стандарди од член 1 на овој правилник се составен дел на овој правилник, а се објавуваат во посебно издание на Сојузниот завод за стандардизација.

Член 3

Југословенските стандарди од член 1 на овој правилник се задолжителни во целост, а ќе се применуваат на испитувањето на корозијата на металите од денот на влегувањето во сила на овој правилник.

Член 4

Овој правилник влегува во сила по истекот на три месеци од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”.

Бр. 07-93/65
16 март 1989 година
Белград

Директор
на Сојузниот завод за
стандардизација,
Вукашин Драгоевиќ, с. р.

379.

Врз основа на член 80 од Законот за стандардизацијата („Службен лист на СФРЈ”, бр. 37/88), директорот на Сојузниот завод за стандардизација пропишува

ПРАВИЛНИК ЗА ЈУГОСЛОВЕНСКИОТ СТАНДАРД ЗА ОЗНАКИ НА КОЛОВОЗОТ

Член 1

Со овој правилник се пропишува југословенскиот

стандард за ознаки на коловозот што го има следниот назив и ознака:

Ознаки на коловозот. Класификација, термини и дефиниции — — — — — JUS Z.S2.220

Член 2

Југословенскиот стандард од член 1 на овој правилник е составен дел на овој правилник, а се објавува во посебно издание на Сојузниот завод за стандардизација.

Член 3

Југословенскиот стандард од член 1 на овој правилник е задолжителен во целост, а ќе се применува на ознаките на коловозот од денот на влегувањето во сила на овој правилник.

Член 4

Овој правилник влегува во сила по истекот на два месеца од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 07-93/66
16 март 1989 година
Белград

Директор
на Сојузниот завод за
стандардизација,
Вукашин Драгоевиќ, с. р.

380.

Врз основа на член 80 од Законот за стандардизацијата („Службен лист на СФРЈ“, бр. 37/88), директорот на Сојузниот завод за стандардизација пропишува

ПРАВИЛНИК

ЗА ЈУГОСЛОВЕНСКИОТ СТАНДАРД ЗА СООБРАЌАЈНИ ЗНАЦИ НА ПАТИШТАТА

Член 1

Со овој правилник се пропишува југословенскиот стандард за сообраќајни знаци на патиштата што го има следниот назив и ознака:

Сообраќајни знаци на патиштата. Знаци за означување на организациите на здружен труд. Форма и мери — — — — — JUS Z.S2.323

Член 2

Југословенскиот стандард од член 1 на овој правилник е составен дел на овој правилник, а се објавува во посебното издание на Сојузниот завод за стандардизација.

Член 3

Југословенскиот стандард од член 1 на овој правилник е задолжителен во целост, а ќе се применува на сообраќајните знаци на патиштата од денот на влегувањето во сила на овој правилник.

Член 4

Овој правилник влегува во сила по истекот на два месеца од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 07-93/67
16 март 1989 година
Белград

Директор
на Сојузниот завод за
стандардизација,
Вукашин Драгоевиќ, с. р.

381.

Врз основа на член 80 од Законот за стандардизацијата („Службен лист на СФРЈ“, бр. 37/88), директорот на Сојузниот завод за стандардизација пропишува

ПРАВИЛНИК

ЗА ПРЕСТАНОК НА ВАЖЕЊЕТО НА ЈУГОСЛОВЕНСКИОТ СТАНДАРД ЗА ВЕШТАЧКИ БРУСЕВИ

Член 1

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престанува да важи југословенскиот стандард што го има следниот назив и ознака:

Вештачки брусеве - Дефиниции и ознаки на поимите — — — — — JUS K.F0.001
донесен со Решението за југословенските стандарди за алати за брусење и мазнање („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 30/55).

Член 2

Овој правилник влегува во сила на 3 јуни 1989 година.

Бр. 07-93/68
23 март 1989 година
Белград

Директор
на Сојузниот завод за
стандардизација,
Вукашин Драгоевиќ, с. р.

382.

Врз основа на член 80 од Законот за стандардизацијата („Службен лист на СФРЈ“, бр. 37/88), директорот на Сојузниот завод за стандардизација пропишува

ПРАВИЛНИК

ЗА ИЗМЕНА НА ПРАВИЛНИКОТ ЗА ЈУГОСЛОВЕНСКИОТ СТАНДАРД ЗА ПРОВЕРКА НА СТАБИЛНОСТА НА НОСЕЧКИТЕ ЧЕЛИЧНИ КОНСТРУКЦИИ

Член 1

Во Правилникот за југословенскиот стандард за проверка на стабилноста на носечките челични конструкции („Службен лист на СФРЈ“, бр. 15/89) во член 1 ознаката на југословенскиот стандард: „JUS U.E7.101“ се заменува со ознаката: „JUS U.E7.101/1“.

Член 2

Овој правилник влегува во сила на 3 мај 1989 година.

Бр. 07-93/69
23 март 1989 година
Белград

Директор
на Сојузниот завод за
стандардизација,
Вукашин Драгоевиќ, с. р.

383.

Врз основа на член 80 од Законот за стандардизацијата („Службен лист на СФРЈ“, бр. 37/88), директорот на Сојузниот завод за стандардизација пропишува

ПРАВИЛНИК

ЗА ПРЕСТАНОК НА ВАЖЕЊЕТО НА ЈУГОСЛОВЕНСКИТЕ СТАНДАРДИ ЗА ЈАМСКИ КОЛИЧКИ ЗА РУДНИЧКИ ТРАНСПОРТ

Член 1

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престануваат да важат југословенските стандарди што ги имаат следните називи и ознаки:

1) Јамска количка за руднички транспорт. Сандак	JUS P.R1.101
2) Јамска количка за руднички транспорт. Носач	JUS P.R1.102
3) Јамска количка за руднички транспорт. Одбојник	JUS P.R1.103
4) Јамска количка за руднички транспорт. Осен склоп	JUS P.R1.105
5) Јамска количка за руднички транспорт. Оска	JUS P.R1.106
6) Јамска количка за руднички транспорт. Тркало	JUS P.R1.107
7) Јамска количка за руднички транспорт. Поклопка	JUS P.R1.108
8) Јамска количка за руднички транспорт. Отстоен прстен, осигурувач и чеп	JUS P.R1.109

донесени со Решението за југословенските стандарди за јамски колички за руднички транспорт („Службен лист на СФРЈ”, бр. 11/58).

Член 2

Овој правилник влегува во сила на 3 јуни 1989 година.

Бр. 07-93/70
23 март 1989 година
Белград

Директор
на Сојузниот завод за
стандардизација,
Вукашин Драгоевиќ, с. р.

385.

Врз основа на член 80 од Законот за стандардизација-та („Службен лист на СФРЈ”, бр. 37/88), директорот на Сојузниот завод за стандардизација пропишува

ПРАВИЛНИК

ЗА ИЗМЕНА И ДОПОЛНЕНИЕ НА ПРАВИЛНИКОТ ЗА ЈУГОСЛОВЕНСКИТЕ СТАНДАРДИ ЗА ПИГМЕНТИ И ПОЛНИЛА

Член 1

Во Правилникот за југословенските стандарди за пигменти и полнила („Службен лист на СФРЈ”, бр. 14/89), членот 3 се менува и гласи:

„Освен југословенскиот стандард JUS H.C1.034, кој е задолжителен во целост, применувањето на југословенските стандарди од член 1 на овој правилник не е задолжително.”

Член 2

По член 3 се додава нов член 3а, кој гласи:

„Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престануваат да важат југословенските стандарди што ги имаат следните називи и ознаки:

1) Аноргански пигменти. Цинково жолто	JUS H.C1.034
2) Бои, лакови на нив слични производи и нивни суровини. Земање мостри на суровини за бои и лакови	JUS H.C8.030
3) Бои и лакови. Одредување на материј испарливи на 105 °C	JUS H.C8.202
4) Бои и лакови. Одредување на материј растворливи во вода. Метода на екстракција на топло	JUS H.C8.203
5) Бои и лакови. Одредување на киселоста и алкалноста на воден екстракт	JUS H.C8.204
6) Бои и лакови. Одредување на Впи-вањето на масло	JUS H.C8.205

7) Бои и лакови. Одредување на остатокот на сито. Метода со вода	JUS H.C8.207
8) Бои и лакови. Одредување на материј растворливи во вода. Метода на екстракција на ладно	JUS H.C8.208
9) Бои и лакови. Одредување на рН-вредноста на водена суспензија	JUS H.C8.209
10) Бои и лакови. Одредување на релативна густина	JUS H.C8.210
11) Општи методи на испитувањето на пигменти. Одредување на насипната маса	JUS H.C8.211

донесен со Решението за југословенските стандарди од областа на испитувањето на бои, лакови, пигменти и на нив слични производи и суровини („Службен лист на СФРЈ”, бр. 47/72);

донесен со Решението за југословенските стандарди од областа на испитувањето на пигменти и на минерални растворувачи за бои („Службен лист на СФРЈ”, бр. 5/74).”

Досегашниот член 4 станува член 5.

Член 3

Овој правилник влегува во сила на 3 јуни 1989 година.

Бр. 07-93/72
23 март 1989 година
Белград

Директор
на Сојузниот завод за
стандардизација,
Вукашин Драгоевиќ, с. р.

386.

Врз основа на член 33 став 1 од Законот за мерните единици и мерилата („Службен лист на СФРЈ”, бр. 9/84 и 59/86), директорот на Сојузниот завод за мери и скапоценни метали пропишува

ПРАВИЛНИК

ЗА МЕТРОЛОШКИТЕ УСЛОВИ ЗА ЕБУЛИОСКОПИ ПО МАЛИГАН

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат метролошките услови што мораат да ги исполнуваат ебулиоскопите по Малиган (Maligand) – (во натамошниот текст: ебулиоскопи) со кои се определува зафатнинската содржина на алкохол во виното и во други алкохолни пијачки што содржат помалку од 20% алкохол и помалку од 40 g/l екстракт (во натамошниот текст: мостра).

Метролошките услови од став 1 на овој член се означуваат скратено со ознаката MUS. GE-1/2.

Член 2

Мерењето со ебулиоскоп се сведува на мерење на точката на вриењето на мострата која, при даден притисок, зависи само од содржината на алкохол во мострата.

Од ебулиоскопската скала, формирана врз основа на зависноста на точката на вриењето на мострата од содржината на алкохолот, директно се отчитува зафатнинската содржина на алкохол на мерената мостра, во проценти.

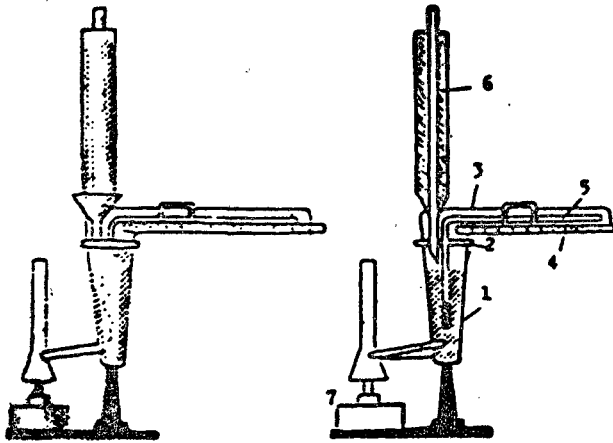
Влијанието на променливиот атмосферски притисок врз точката на вриењето на мострата се отстранува со задолжително регулирање на „нулата” на скалата на ебулиоскопот со дестилирана вода пред почетокот на мерењето.

Член 3

Ебулиоскопот се состои од следните основни делови (скица 1):

- 1) подножје со казанче;
- 2) капак на казанчето;
- 3) носач на подвижниот ленир (со ебулиоскопска скала) и термометарска капилара;

- 4) подвижен ленир со вгравирана ебулиоскопска скала;
5) термометар;
6) ладилник;
7) грејач.

Слика 1

Член 4

Подножјето на ебулиоскопот мора да биде масивно за да се обезбеди стабилност на ебулиоскопот.

Казанчето на ебулиоскопот мора да има конусна форма, со заоблено дно.

На внатрешната страна на казанчето можат да се постават две паралелни ознаки од кои долната претставува ниво на водата со која се регулира „нулата“ на скалата на ебулиоскопот, а горната го обележува нивото до кое треба да се сипи мострата која се мери.

Рамнината на шупливиот прстен кој поминува низ долниот дел на казанчето, кој се загрева и низ кој струи течност, мора да биде благо наведната спрема хоризонталната рамнина.

Член 5

На капакот на казанчето на ебулиоскопот за кој е прицврстен носачот на подвижниот ленир и термометар, мора да се наоѓа отвор за ладилникот.

Член 6

Термометарот на ебулиоскопот мора да биде термометар во вид на стап, свиткан под прав агол, кој се состои од:

- 1) главен резервоар на термометарската течност;
- 2) помошен резервоар на термометарската течност;
- 3) термометарска капилара.

Главниот и помошниот резервоар кој претставува проширување на термометарската капилара над главниот резервоар за термометарска течност мораат да бидат заштитени со метален штитник кој преку навој се зацврстува во отворот на капакот на казанчето.

Хоризонталниот дел на термометарот мора да биде прицврстен за носачот на скалата.

Термометарската течност мора да биде лесно уочлива по должината на целиот хоризонтален дел на термометарската капилара.

Член 7

Носачот на подвижниот ленир на скалата, во форма на метална плоча, мора да биде од едната страна прицврстен за капакот на казанчето, така што да овозможува хоризонтална положба на скалата и на термометарската капилара.

Член 8

Подвижниот ленир со вгравирана ебулиоскопска скала мора да биде:

- 1) поставен под хоризонталниот дел на термометарот така што термометарската течност лесно да се уочува;

- 2) подвижен по должината на носачот;
- 3) снабден со навртка која може да се прицврсти за носачот во определена положба.

Член 9

Ладилникот на ебулиоскопот се состои од два метални коаксијални цилиндри, од кои надворешниот при дното се стеснува затворајќи го просторот околу внатрешниот цилиндар.

Внатрешниот цилиндар, кој е подолг од надворешниот цилиндар, мора при дното да има навој со кој ладилникот се зацврстува во капакот на казанчето.

Внатрешниот цилиндар на долниот крај мора да биде косо засечен и обработен така што да овозможува целосно враќање на кондензираната течност во казанчето.

Ладилникот може да биде конструиран така што ладење да се постига со протекнување на ладна вода.

Член 10

За загревање на течноста можат да се користат алкохолна ламба и електричен грејач.

Над изворот на топлина со пламен мора да биде поставен насочувач на пламенот во форма на обострано отворен конус, така што да опфаќа дел од шупливиот прстен.

Ако загревањето на течноста се врши по електричен пат, околу прстенот мора да биде поставен електричен грејач во огноотпорен изолатор.

Член 11

Конструкцијата на ебулиоскопот мора да биде таква што да обезбедува целосно затинање односно да спречува губење на алкохолни пари при врнење на мострата.

Сите метални делови на ебулиоскопот мораат да имаат антикорозивна заштита. Стаклото на термометарот не смее да има пукнатини, меурчиња или слични дефекти кои ќе го смеќаваат правилното отчитување. Затиначите на споевите на деловите на ебулиоскопот мораат да бидат постојани на температури до 100 °C.

Член 12

Покрај ебулиоскопската скала може да биде поставена и барометарска скала, од која може директно да се прочита атмосферскиот притисок.

Член 13

Ебулиоскопската скала мора да биде вгравирана на подвижен ленир, со тоа што цртите на поделбата да одговараат на различни содржини на алкохол во мострата.

Член 14

Цртите на поделбата на ебулиоскопската скала мораат да бидат еднообразни и вгравирани така што да бидат јасно и трајно видливи.

Цртите на поделбата што се однесуваат на цели проценти на зафатнинска содржина на алкохол мораат да бидат подолги од другите црти и јасно и прегледно означени со броеви.

На ебулиоскопската скала мора да биде вгравирана ознака на единицата на зафатнинската содржина на алкохол – %.

Член 15

Вредноста на поделокот на ебулиоскопската скала мора да изнесува 0,1% алкохол, а растојанието меѓу соседните црти на поделбата не смее да биде помало од 0,5 mm.

Член 16

Ебулиоскопската скала е нелинеарна, со тоа што долната граница на мерниот опсег мора да биде 0% алкохол, додека вредностите на горната граница можат да бидат од 14% до 20% алкохол.

Член 17

При првиот преглед, како и при периодичните прегледи на ебулиоскопот границата на дозволената грешка на ебулиоскопот, во однос на вредностите добиени со пикнометарска метода, изнесува $\pm 0,2\%$ алкохол.

Член 18

На ебулиоскопот мораат да бидат јасно вгравирани следните податоци:

- 1) фирма односно назив на производителот;
- 2) година на производство и производствен број;
- 3) службена ознака на Сојузниот завод за мери и скапоцени метали.

Член 19

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престанува да важи Правилникот за метролошките услови за ебулиоскопи по Малиган („Службен лист на СФРЈ”, бр. 51/81).

Член 20

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”.

02 Бр. 2431/1

7 февруари 1989 година

Белград

Директор
на Сојузниот завод за мери
и скапоцени метали,
Милан Межек, с. р.

387.

Врз основа на член 33 став 1 од Законот за мерните единици и мерилата („Службен лист на СФРЈ”, бр. 9/84 и 59/86), директорот на Сојузниот завод за мери и скапоцени метали пропишува

ПРАВИЛНИК

ЗА МЕТРОЛОШКИТЕ УСЛОВИ ЗА ЕБУЛИОСКОПИ ПО САЛЕРОН

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат метролошките услови што мораат да ги исполнуваат ебулиоскопите по Салерон (Salleron) – (во натамошниот текст: ебулиоскопи), со кои се определува зафатнинската содржина на алкохол во виното и во други пијачки што содржат помалку од 20% алкохол и помалку од 40 г/л екстракт (во натамошниот текст: мостра).

Метролошките услови од став 1 на овој член се означуваат скратено со ознаката MUS.GE-2/1.

Член 2

Мерењето со ебулиоскоп се сведува на мерење на точката на вриењето на мострата која, при даден притисок, зависи само од содржината на алкохол во мострата.

Влијанието на променливиот атмосферски притисок врз точката на вриењето на мострата се отстранува со задолжително мерење на точката на вриењето на дестилирана вода.

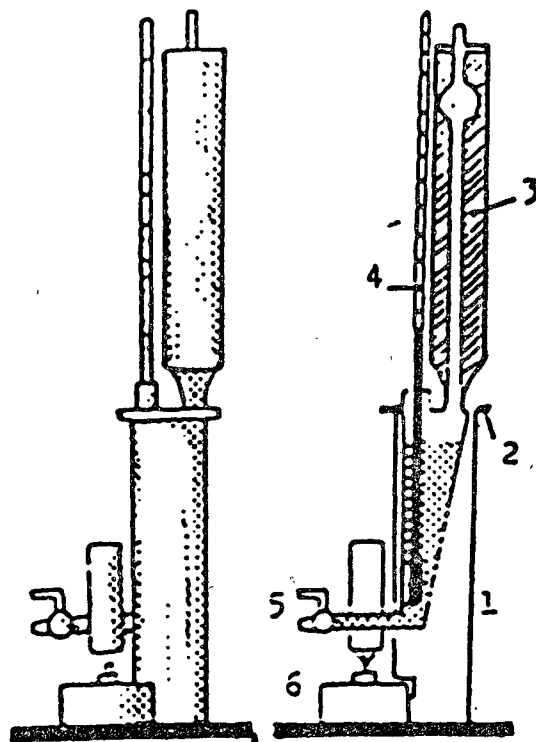
Врз основа на точката на вриењето на дестилирана вода и точката на вриењето на мострата, со употреба на ленир или плочка од член 3 на овој правилник, се определува зафатнинската содржина на алкохол на таа мостра.

Член 3

Ебулиоскопот се состои од следните основни делови (скица 1):

- 1) подножје со казанче;
- 2) капак на казанчето со лежиште за ладилникот;
- 3) ладилник;
- 4) термометар;
- 5) славина;
- 6) грејач.

Кон секој ебулиоскоп задолжително мора да биде приложен ленир или плочка за определување на зафатнинската содржина на алкохол.

Скица 1.

Член 4

Подножјето на ебулиоскопот мора да биде масивно за да се обезбеди стабилност на ебулиоскопот.

Казанчето на ебулиоскопот мора да има конусна форма, со наставка за истечување на течноста, која на дното се завршува со славина.

Кон ебулиоскопот мора да биде приложена пипета или соодветен одмерен сад, со ознаки на потребната зафатнина на дестилирана вода односно мостра.

На капакот на казанчето мора да се наоѓа отвор за зацврстување на термометарот.

Член 5

Ладилникот на ебулиоскопот се состои од два коаксијални цилиндри, од кои надворешниот се стеснува при дното затворајќи го просторот околу внатрешниот цилиндар.

Ладилникот може да биде конструиран така што ладнење да се остварува со протечување на ладна вода.

Член 6

Термометарот на ебулиоскопот мора да биде во форма на стап полнет со течност.

Скалата на термометарот мора да опфати мерен опсег од 86 °C до 101 °C, при што вредноста на поделокот мора да изнесува 0,1 °C.

Термометарската течност мора да биде јасно уочлива по должината на целата термометарска капилара.

Член 7

Славината на ебулиоскопот мора да овозможува постепено истечување на течноста, како и целосно затинање при мерењето.

Член 8

За загревање на течноста можат да се користат алкохолна ламба и електричен грејач.

Над алкохолната ламба мора да биде поставен насочувач на пламенот, кој ја опфаќа наставката на казанчето зад славината.

Ако загревање на течноста се врши по електричен пат, електричниот грејач мора да биде заштитен со огнотпорен изолатор.

Член 9

Конструкцијата на ебулиоскопот мора да биде таква што да обезбедува целосно затинање односно да спречува губење на алкохолни парени при вриењето на мострата.

Сите метални делови на ебулиоскопот мораат да имаат антикорозивна заштита.

Стаклото на термометарот не смее да има прснатици, меурчиња или слични дефекти што го смеќаваат правилното отчитување.

Затиначите на споевите на деловите на ебулиоскопот мораат да бидат постојани на температура до 100 °C.

Член 10

Ебулиоскопската скала мора да биде приложена кон ебулиоскопот, а може да биде вгравирана на ленирот или на кружната плочка.

Покрај ебулиоскопската скала мора да се наоѓа термометарска скала вгравирана на ленирот или на кружната плочка, така што да може непречено да се поместува по ебулиоскопската скала.

Член 11

Цртите на поделбата на ебулиоскопската и на термометарската скала мораат да бидат еднообразни и вгравирани така што да бидат јасно и трајно видливи.

Цртите на поделбата што се однесуваат на цели зафатнишки проценти на алкохолот или на цели Целзиусови степени мораат да бидат подолги од другите црти и јасно и прегледно означени со броеви.

На ебулиоскопската скала мора да биде вгравирана ознака на единицата на зафатнишка содржина на алкохол - %.

Член 12

Ебулиоскопската скала е нелинеарна, со тоа што долната граница мора да биде 0 % алкохол, додека вредностите на горната граница можат да бидат од 14% до 20% алкохол.

Член 13

Вредноста на поделокот на ебулиоскопската скала мора да изнесува 0,1% алкохол, а растојанието меѓу соседните црти на поделбата не смее да биде помало од 0,5 mm.

Член 14

При првиот преглед, како и при периодичните прегледи на ебулиоскопот границата на дозволената грешка на ебулиоскопот, во однос на вредностите добиени по пикнометарска метода, изнесува $\pm 0,2\%$ алкохол.

Член 15

Термометарската скала на поместливиот ленир или на плочката мора да има ист мерен опсег и вредност на поделокот како термометарската скала од член 6 на овој правилник.

Член 16

На ебулиоскопот мораат да бидат јасно вгравирани следните податоци:

- 1) фирма односно назив или знак на производителот;
- 2) година на производство и производствен број;
- 3) службена ознака на Сојузниот завод за мери и скапоцени метали.

Член 17

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 02-2431/2
7 февруари 1989 година
Белград

Директор
на Сојузниот завод за мери
и скапоцени метали,
Медиа Метек, с. р.

388.

Врз основа на член 99 став 1 од Законот за прометот на стоки и услуги со странство („Службен лист на СФРЈ“, бр. 66/85, 67/86, 43/87 и 87/87), сојузниот секретар за економски односи со странство издава

НАРЕДБА

ЗА ИЗМЕНА НА НАРЕДБАТА ЗА НАЧИНОТ НА УСОГЛАСУВАЊЕ НА ПРИЈАВИТЕ ЗА СКЛУЧЕНИ ДОГОВОРИ ЗА НАДВОРЕШНОТРГОВСКИ ПРОМЕТ ПОДНЕСЕНИ ДО 31 ДЕКЕМВРИ 1988 ГОДИНА СО ПРОПИСИТЕ ЗА ИЗВОЗОТ И УВОЗОТ, ШТО СЕ ПРИМЕНУВААТ ВО 1989 ГОДИНА

1. Во Наредбата за начинот на усогласување на пријавите за склучени договори за надворешнотрговски промет поднесени до 31 декември 1988 година со прописите за извозот и увозот што се применуваат во 1989 година („Службен лист на СФРЈ“ бр. 76/88) во точка 6 зборовите: „30 април“ се заменуваат со зборовите: „31 мај“.

2. Оваа наредба влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

П. бр. 28000
26 април 1989 година
Белград

Заменик на
Сојузниот секретар за
економски односи со
странство,
Божо Јовановиќ, с. р.

389.

Врз основа на член 23 од Законот за Сојузниот суд („Службен лист на СФРЈ“, бр. 21/74 и 20/82), а во врска со член 118 од Деловникот за заедничка работа на соборите на Собранието на СФРЈ, Административната комисија на Собранието на СФРЈ, на седницата од 13 април 1989 година, донесе

ОДЛУКА

ЗА ИЗМЕНА НА ОДЛУКАТА ЗА НАГРАДИТЕ ЗА РАБОТА НА СУДИИТЕ-ПОРОТНИЦИ НА СОЈУЗНИОТ СУД

1. Во Одлуката за наградите за работа на судиите-поротници на Сојузниот суд („Службен лист на СФРЈ“, бр. 32/83 и 24/87) во точка 1 зборовите: „во износ од 2.100 динари“ се заменуваат со зборовите: „во износ од една половина на дневницата на делегатите во Собранието на СФРЈ и на функционерите кои ги избира или именува Собранието на СФРЈ“.

2. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 120-34/89-013
13 април 1989 година
Белград

Административна комисија на Собранието на СФРЈ

Претседател,
Методи Зврцинов, с. р.

390.

Врз основа на точка 1 од Одлуката за овластувањето за донесување на одлуки за усогласување на пензиите („Службен лист на СФРЈ“, бр. 24/89), Извршниот одбор на Собранието на Заедницата на социјалното осигурување на воените осигуреници донесува

ОДЛУКА

ЗА УСОГЛАСУВАЊЕ НА ПЕНЗИИТЕ СО ДВИЖЕЊЕТО НА НОМИНАЛНИТЕ ЛИЧНИ ДОХОДИ НА АКТИВНИТЕ ВОЕНИ ЛИЦА

1. Старосните, инвалидските и семејните пензии се усогласуваат со движењето на номиналните лични доходи

на активните воени лица, така што од 1 април 1989 година се зголемуваат за процентот за кој се зголемени личните доходи на активните воени лица со соодветен чин, односно класа.

2. Усогласување на пензиите според оваа одлука ќе се изврши по службена должност, без донесување на поединечни решенија.

3. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 42-1
24 април 1989 година
Белград

Претседател на Извршниот одбор на Собранието на Заедницата на социјалното осигурување на воените осигуреници
полковник д-р Славко Чокорило, с. р.

391.

Врз основа на член 99 став 2 од Законот за прометот на стоки и услуги со странство („Службен лист на СФРЈ“, бр. 66/85, 38/86, 67/86, 43/87 и 87/87), Советот на гувернерите на Народната банка на Југославија пропишува

УПАТСТВО

ЗА ИЗМЕНА НА УПАТСТВОТО ЗА ПОПОЛНУВАЊЕ НА ПРИЈАВИТЕ ЗА СКЛУЧЕНИ ДОГОВОРИ ЗА НАДВОРЕШНОТРГОВСКИ ПРОМЕТ

1. Во Упатството за пополнување на пријавите за склучени договори за надворешнотрговски промет („Службен лист на СФРЈ“, бр. 86/87 и 17/88), во точка 12 одредбата под 1 се менува и гласи:

„1) во рубриката 10 се запишува вкупната вредност на договорената услуга и на вградениот домашен материјал во валута, со два децимала.“

Одредбите под 3 и 4 се бришат, а одредбите под 5, 6 и 7 стануваат одредби под 3, 4 и 5.

2. По точка 12 се додава нова точка 12а, која гласи: „12а. Ако во постапката за облагородување на странски стоки се вградува домашен материјал кој е сопственост на друга работна организација што не е давател на услугата, се пополнува посебен дел на пријавата за таа друга работна организација на начинот пропишан со ова упатство.“

3. Точката 13 се брише.

4. Во точка 28 одредбата под 1 се менува и гласи: „1) во рубриката 11 се запишува вредноста на договорената услуга и на вградениот странски материјал во валута, со два децимала.“

Одредбите под 3 и 6 се бришат, а одредбите под 4 и 5 стануваат одредби под 3 и 4.

5. Точката 29 се брише.

6. Ова упатство влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

О. бр. 43
21 април 1989 година
Белград

Претседател на Советот на гувернерите на Народната банка на Југославија,
Душан Влатковиќ, с. р.

392.

Врз основа на член 269 д од Законот за санација и престанок на организациите на здружен труд („Службен лист на СФРЈ“, бр. 72/86, 42/87, 75/87 и 69/88), Сојузниот завод за статистика утврдува и објавува

ИНДЕКС

НА ЖИВОТНИТЕ ТРОШОЦИ ВО СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕДЕРАТИВНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА, СОЦИЈАЛИСТИЧКИТЕ РЕПУБЛИКИ И ВО СОЦИЈАЛИСТИЧКИТЕ АВТОНОМНИ ПОКРАИНИ ЗА АПРИЛ 1989 ГОДИНА

1-4 1989
Ø 1988

СФР Југославија	281,7
СР Босна и Херцеговина	282,9
СР Македонија	273,8
СР Словенија	283,9
СР Србија	279,8
САП Војводина	272,6
САП Косово	272,5
СР Хрватска	281,8
СР Црна Гора	273,4

Забелешка: Основните организации со седиште на територијата на СР Србија без териториите на САП можат да го применуваат индексот на трошоците на животот 284,3, а што е пресметан врз основа на податоците од оваа територија.

Бр. 001-1786/1
27 април 1989 година
Белград

Заменик на директорот,
на Сојузниот завод за
статистика,
Љубомир Кециќ, с. р.

393.

Врз основа на член 84 точ. 5 до 7 од Законот за сметководството („Службен лист на СФРЈ“, бр. 12/89), Сојузниот завод за статистика утврдува и објавува

КОЕФИЦИЕНТИ

НА РАСТЕЖОТ НА ЦЕНИТЕ НА МАЛО ВО АПРИЛ 1989 ГОДИНА ЗА РЕВАЛОРИЗАЦИЈА НА ПОБАРУВАЊАТА И ОБВРСКИТЕ КАЈ БАНКИТЕ И ДРУГИТЕ ФИНАНСИСКИ ОРГАНИЗАЦИИ

1. Месечниот коефициент на растежот на цените на мало во април во однос на март 1989 година е 0,264.

2. Коефициентот на растежот на цените на мало од почетокот на годината до крајот на април е 1,102.

3. Коефициентот на просечниот месечен растеж на цените на мало од почетокот на годината до крајот на април е 0,204.

Бр. 001-1785/1
27 април 1989 година
Белград

Заменик на директорот
на Сојузниот завод за
статистика,
Љубомир Кециќ, с. р.

По извршеното срамнување со изворниот текст утврдено е дека во текстот на Законот за измени и дополненија на Законот за кредитните односи со странство, објавен во „Службен лист на СФРЈ“, бр. 16/89, се поткраднала долу наведената грешка, та се дава

ИСПРАВКА

НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА КРЕДИТНИТЕ ОДНОСИ СО СТРАНСТВО

Во Законот за измени и дополненија на Законот за кредитните односи со странство во член 12 по зборот: „поголема“ треба да се додадат зборовите: „од просечно реализираната вредност на извозот во претходните три години“.

Од Службата за законодавство на Собранието на СФРЈ, Белград, 19 април 1989 година.

По извршеното сравнување со изворниот текст е утврдено дека во текстот на Одлуката за износот на додатокот на деца на воените осигуреници, објавен во „Службен лист на СФРЈ“, бр. 24/89, се поткраднала долунаведената грешка, та се дава

ИСПРАВКА

НА ОДЛУКАТА ЗА ИЗНОСОТ НА ДОДАТОКОТ НА ДЕЦА НА ВОЕНИТЕ ОСИГУРЕНИЦИ

Во точка 1 во одредбата под 1 наместо бројот: „49.400“, треба да стои бројот: „49.440“.

Од Заедницата на социјалното осигурување на воени-те осигуреници, Белград, 18 април 1989 година.

НАЗНАЧУВАЊА И РАЗРЕШУВАЊА

Врз основа на член 244 став 1 од Законот за основите на системот на државната управа и за Сојузниот извршен совет и сојузните органи на управата („Службен лист на СФРЈ“, бр. 23/78, 21/82, 18/85, 37/88 и 18/89), Сојузниот извршен совет донесува

РЕШЕНИЕ

ЗА НАЗНАЧУВАЊЕ СОВЕТНИК НА ПОТПРЕТСЕДАТЕЛОТ НА СОЈУЗНИОТ ИЗВРШЕН СОВЕТ

За советник на потпретседателот на Сојузниот извршен совет се назначува Видак Кривокапиќ, досегашен самостоен советник во Генералниот секретаријат на Сојузниот извршен совет – секретар на Сојузниот правен совет.

С. п. п. бр. 556
6 април 1989 година
Белград

Сојузен извршен совет

Претседател,
Анте Марковиќ, с. р.

Врз основа на член 244 став 1 од Законот за основите на системот на државната управа и за Сојузниот извршен совет и сојузните органи на управата („Службен лист на СФРЈ“, бр. 23/78, 21/82, 18/85, 37/88 и 18/89), Сојузниот извршен совет донесува

РЕШЕНИЕ

ЗА НАЗНАЧУВАЊЕ ПОМОШНИК НА СОЈУЗНИОТ СЕКРЕТАР ЗА НАДВОРЕШНИ РАБОТИ

За помошник на сојузниот секретар за надворешни работи се назначува д-р Срѓан Керим, досегашен член на Извршниот совет на Собранието на СР Македонија.

С.п.п. бр. 557
6 април 1989 година
Белград

Сојузен извршен совет

Претседател
Анте Марковиќ, с. р.

СОДРЖИНА:

Страна

373. Заклучок на Сојузниот собор на Собранието на СФРЈ за Опертивната програма на мерките на социјалната политика за планирање на семејството во Социјалистичка Автономна Покраина Косово	721
374. Резолуција за основите на политиката на развојот на населението и планирањето на семејството	724
375. Правилник за постапката за остварување на правото на продолжено осигурување	727
376. Правилник за постапката за остварување на правото на еднаквост на парична помош и за определување на износот на таа помош во Југословенската народна армија	728
377. Правилник за југословенските стандарди за чек по тековна сметка на граѓаните	729
378. Правилник за југословенските стандарди за испитување на корозијата на металите	729
379. Правилник за југословенскиот стандард за ознаки на коловозот	729
380. Правилник за југословенскиот стандард за сообраќајни знаци на патиштата	730
381. Правилник за престанок на важењето на југословенскиот стандард за вештачки брусевци	730
382. Правилник за измена на Правилникот за југословенскиот стандард за проверка на стабилноста на носечките челични конструкции	730
383. Правилник за престанок на важењето на југословенските стандарди за јамски колички за руднички транспорт	730
385. Правилник за измени и дополненија на Правилникот за југословенските стандарди за пигменти и полнила	731
386. Правилник за метролошките услови за ебулоскопи по Малиган	731
387. Правилник за метролошките услови за ебулоскопи по Салерон	733
388. Наредба за измена на Наредбата за начинот на усогласување на пријавите за склучени договори за надворешнотрговски промет поднесени до 31 декември 1988 година со прописите за извозот и увозот што се применуваат во 1989 година	734
389. Одлука за измена на Одлуката за наградите за работа на судиите – поротници на Сојузниот суд	734
390. Одлука за усогласување на пензиите со движењето на номиналните лични доходи на активните воени лица	734
391. Упатство за измена на Упатството за пополнување на пријавите за склучени договори за надворешнотрговски промет	735
392. Индекс на животните трошоци во Социјалистичка Федеративна Република Југославија, социјалистичките републики и во социјалистичките автономни покраини за април 1989 година	735
393. Коефициенти на растежот на цените на мало во април 1989 година за револоризација на побарувањата и обврските кај банките и другите финансиски организации	735
Исправка на Законот за измени и дополненија на Законот за кредитните односи со странство	735
Исправка на Одлуката за износот на додатокот на деца на воените осигуреници	736
Назначувања и разрешувања	736